

Osmanlı'nın Son Döneminde
Kastamonu'da
"ZANAAT, TİCARET ERBABI
ŞAHISLAR ve
AHİLİK"

22-27 Eylül 2014

Hazırlayanlar

Araştırmacı Öğretmen
Mustafa GEZİCİ

Araştırmacı Öğretmen
Tuncay SAKALLIOĞLU

SÖZBAŞI

Ortaya koyduğu temel ilkelerle toplumun tüm kesimlerini kaynaştıran, bütünleştiren ve millet olma bilincini Anadolu topraklarına yayan bir düşünce sistemidir.

Ahilik ticaret ve ahlâk'ı buluşturan bir hayat felsefesidir.

Ahiliğin kurucusu Ahi Evran-ı Veli; Hoca Ahmet Yesevi'den aldığı meşeyi Anadolu topraklarına taşıyarak buraların bir Türk yurdu olmasına büyük katkı sağlayan dürüstlüğü, eşitliği şiar edilmiş bir gönül adamıdır, ilim adamıdır, fikir adamıdır, bir filozoftur. Aynı zamanda hekimdir, eczacıdır hayatıyla ve mesleğiyle örnek bir insan, nefis terbiyecisi ve sabrın temsilcisidir.

Çok iyi bir teşkilatçı, ahilerin piri esnaf ve yeri geldiğinde sade debbağdır. Günümüz sosyal ve ticari hayatını düzenleyen birçok kural aslen ahilik kültüründen izler taşımaktadır. Tüketici hakları, ürün ve hizmet standartları vb. gibi Ahilik teşkilatının ticaret hayatına yaptığı katkılardan bazılarıdır. Bu vesile ile insanlık var olduğu sürece etkisini devam ettirecek olan ahilik kültürel hayatımızda da önemli bir yer tutar.

Ahilik dürüstlüğü, sevginin, dostluğun, yardımlaşmanın, bilginin ve dayanışmanın en güzel örneklerini yıllarca sergilemiş bunu sonun sonucu olarak işçinin, üretenin, helal kazancanın dürüst yönetimin simgesi olmuştur.

Bu vesile ile ahilik ilke ve düsturlarını bir nebze de olsa anlatan bu sergiyi hazırlayan Mustafa Gezici ve Tuncay Sakallıoğlu beyefendilere teşekkürü bir borç bilirim. Hayırlara vesile olmasını cenab-ı Allah'tan niyaz ederim.

Dursun ERGİN
Kesob Başkanı

AHİLİK NEDİR?

Ahilik, kelime anlamı olarak Arapça "kardeşim" veya Türkçe "akı" (Divan'ül Lügat'it Türk'te) "cömert", "eli açık" anlamında kullanılmaktadır.

Terim olarak XVIII. yüzyıldan sonra bir esnaf-sanâtkar birliği hâline dönüşmüş olsa bile, XVIII. yüzyıldan itibaren Anadolu' da görülmeye başlayan, Anadolu' nun vatanlaşmasında ve Osmanlı Devleti'nin kurulmasında büyük rol oynayan dinî, sosyal, kültürel, ekonomik, ve siyasi boyutları olan bir sistem olarak tarif edilebilir.

Ahiliğin diğer bütün sistemlerden farkı, özüne "Eşref'i Mahlukat" olan insanı yerleştirerek Hakk'a hizmet, halka hizmet anlayışıyla hem dünyevî hemde uhrevî bir yapı oluşturmasıdır. Temelinde hiç ölmeyecek gibi bu dünya için, yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışan ve dünyayı bir imtihan yeri kabul eden bir hayat felsefesi vardır.

Ahilikte birey basitten karmaşığa doğru yol alır. Önce Fetâ (yigit), sonra Ahi en sonunda Şeyh olunur. Ancak şeyhlik makamına çok az kişi ulaşır.

قبا علی زاده حسن صبیری

اخراجات تجاری

بمورطه، فصولیه مرجک، آو دریلری وسائرہ اوزرینہ معاملہ تجارتیہ
یا پار . قسطمونیدہ صمان بازارندہ۔ تلغراف: قسطمونیدہ قبا علی زاده حسن

Kabaali Zade Hüsni Sabri - İhracaat Tüccarı

ساقی زاده حسنی

و مخدومی محمد رمزی

ادخالاتی: بالعموم یوکل، پاموقلی وایپکلی
مانیفاتوره امتعه سی اخراجاتی: دورکان
ناحیه سنه مانیفاتوره

قسطمونیدہ مانیفاتوره جیار چارشینده۔ تلغراف: قسطمونیدہ ساقی زاده حسنی

Sak-i Zade Hüsni Ve Mahdumu Mehmet Remzi

İthalatı: Bilimum Yünlü Pamuklu İplikli Manifatura İmtası

İhracatı: Devrakani Nahyesine Manifatura

باقر تجارلری

حاجی قائفه اوغلی حاجی احمد و کوکن محمد اغا و حاجی حسن اغا
بالعموم یرلی معمولاتی، باقرتپسی، تجره، کوکوم، قازان،
لکن ابریقی و لوازمات اعمال و طویدن و پراکنده فروخت ایدرلر .
قسطمونیدہ باقرجیلر چارشینده

Bakır Tüccarları Hacı Kalfa Oğlu Hacı Ahmet ve

Gökmen Mehmet Ağa ve Hacı Hüsni Ağa

AHİLİĞİN KUR'AN-I KERİM ve SÜNNETTEKİ YERİ

İslam'a göre "mal"ın asıl sahibi yüce Allah'tır. Mal, insanlar elinde O'nun emanatidir. O'nun ölçüleri doğrultusunda kullanılmalı, gerektiğinde O'nun uğruna ve O'nun kullarının ihtiyaçları için harcanmalıdır. Bu genel olarak infak ve tasadduk ruhudur. İnfak; zengin, fakir her müslümanın temel özelliğidir. Kur'an'da birçok infak âyeti vardır.

"Sevdiğiniz şeylerden sarfetmedikçe iyiliğe erişemezsiniz. her ne sarfederseniz şüphesiz Allah onu bilir." (3/92).

"Onlar bollukta ve darlıkta sarfederler, öfkelerini yenerler, insanların kusurlarını affederler. Allah iyilik yapanları sever." (3/134).

"İyilikte ve fenalıktan sakınmakta yardımlaşın, günah işlemek ve aşırı gitmekte yardımlaşmayın. Allah'tan sakının. Allah'ın cezası şiddetlidir." (5/2).

Hız. Peygamber(S.A.S) den çok sayıda hadis rivayet edilmiştir.

"İnsanların hayırlısı insanlara yararlı olanıdır."

"Veren el alan elden üstündür."

"Sizden biriniz kendi, nefsi için istediğini kardeşi için istemedikçe gerçek mümîn olamaz."

Ahilere Göre İyi Bir İnsan Olmak İçin Öncelikle İyi Bir Müslüman Olmak Gerekti.

Bunun için de öncelikle İslamın esasları, okuma-yazma, insanlık terbiyesi, temizlik, teşkilatın düzeni ve geleneği, ilâhiler, şiiirler, sûfi kıssaları ve sözleri, yedi kez kuşak bağlama ve açma öğretilirdi. Bunu anlamı şöyledir:

- Cimrilik ve tamah kapısını bağlayıp cömertlik kapısını açmak,
- Zulûm kapısını bağlayıp iyilik kapısını açmak,
- Hırs ve heva kapısını bağlayıp iyilik kapısını açmak,
- Lezzet kapısını bağlayıp riyazet (nefsini kırma) kapısını açmak,
- Halktan bir şey umma kapısını bağlayıp sadece Hak (Tanrı)'dan bekleme kapısını açmak,
- Saçmalıklar kapısını bağlayıp Allah'ı (c.c.) anıp tatlı konuşma kapısını açmak,
- Şeytanca işler kapısını bağlayıp Allah'a teslimiyet kapısını açmak.

شکر و شکرلمه جی

محمد چاوش و برادری عثمان

الاتورقه و الافراقه هر نوع شکر، شکرلمه، و (شکر جی محمد چاوش و برادری عثمان) فیرمه سنی حاوی نفیس پيسکوی اعمالخانه سی انقره چان قیری و سائر محللردن طوپدن سپارش قبول ایدر . قسطنونیده قصابلر جارشيسنده (۳۳)۔ تلغراف : شکر جی چاوش

Şeker ve Şekerlemeci Mehmet Çavuş ve Biraderi Osman

توقادلی زاده

حاجی محمد صالح

مانیفاطوره تجاری

ادخالاتی بالعموم یوکللی ، اییکلی پاموقلی مانیفاطوره . اخراجاتی : باشلیجه کندیر ، اورغان ، تفتیک . (استانبول و تورکیه داخلنده معامله یاپار) مرکزی : قسطنونیده ، اورغان خاننده ، شعبه سی طاش کوپریده . تلغراف : توقادلی محمد صالح

Tokatlızade Hacı Mehmet Salih Manifatura Tüccarı

توقادلی زاده

حاجی عثمان مخدوملری

مانیفاطوره تجارخانه سی

بالعموم یوکللی ، اییکلی ، پاموقلی مانیفاطوره امتعه سی اوزرینه معامله تجاریه یاپار . مرکزی : قسطنونیده مانیفاطوره جیلر جارشيسنده . شعبه سی : طاش کوپریده توقادلی زاده تلغراف آدره سی : قسطنونیده توقادلی مخدوملری

Tokatlızade Hacı Osman Mahdumları Manifatura Ticarethanesi

AHİLİK BİR KARDEŞLİK PROJESİDİR

Kendini insanlığa adama, kardeşin için kendi nefsinden vazgeçmektir. Fütüvvet-nâmelerin özü güzel ahlâktır. Üçü açık, üçü kapalı diye nitelenen altı iyi ahlâk ve insanlık kuralı, ferdin, diğer insanları düşünerek ölçülü ve dengeli davranmasını öngörmektedir.

Açık olan üç şey:

- 1- Eli açık olacak: Düşkünlere yardım için
- 2- Kapsı açık olacak: Konuk ve bir şey istemeye gelenler için
- 3- Sofrası açık olacak: Yoksullara, muhtaçlara yemek yedirmeleri için

Kapalı olan üç şey:

- 1- Eline dikkat et: Hırsızlık, barbarlık, kötülük yapmamak için
- 2- Diline dikkat et: Yalan söylememek için, dedikodu, küfür ve hakaret yapmamak için
- 3- Beline dikkat et: Başkasının namusuna ve onuruna dokunmamak için (Y. Ekinci, s.52-53)

حاجی قوزی زاده

و مخدوملری

مانیفاطوره و سائره تجاری

ادخالاتی : چوخه ، قازمیر ، مانیفاطوره

(ایپکلی و بوکلی ، یاموقلی منسوجات)

انشاآت و آزابه دمیرلری ، قارفیجه ، کورک و معدنیات .

اخراجاتی : اورغان ، کندیر ، نفتیک ، (استانبول و آوریایله

معامله یاپار) مرکزی : قسطنونیده قصابلر و سراجلر باشنده

شعبه سی استانبولده عاشر افندی کتبخانه سی سوقاق ۳۹

تلفون استانبول (۲۰۲۲) تل : قوزی

Hacı Kuzuzade ve Mahdumları Manifatura vs. Tüccarı

حاجی بکتاش زاده

محمد رفعت

مانیفاطوره تجاری

ادخالاتی : بالعموم بوکلی ، ایپکلی مانیفاطوره امتعه سی . اخراجاتی :

تفتیک یاپاق ، آودرسی ، سائر مواد ابتدائیه اوزربنه اخراجات

معامله سی یاپار . قسطنونیده - ایپکجیلر چارشوسنده

تلغراف : قسطنونیده بکتاش زاده

Hacı Bektaş Zade Mehmet Rifat Manifatura Tüccarı

کبار زاده

عبداه حلمی

هلال تحافیه تجارتخانه سی

اک صووک موده هر نوع تحافیه امتعه سی ،

عطریات و سائره اوزربنه معامله تجاریه یاپیلور

قسطنونیده ، عثمانلی بانکه سی جاده سی سوقاغنده ، سینکر ماکنه لری

شرکتی قارشیسنده .

تلغراف آدره سی : قسطنونیده کبار زاده عبداه

Kibarzade Ahdullah Hilmi Helal Tuhafiye Ticarethanesi

AHİLİĞİN TEMEL DEĞERLERİ VE İLKELERİ

- 1- İyi huylu ve güzel ahlaklı olmak,
- 2- İşinde ve hayatında kin, hasetlik ve gıybetten kaçınmak,
- 3- Ahdinde sözünde ve sevgisinde vefalı olmak,
- 4- Gözü, gönlü ve kalbi tok olmak,
- 5- Şefkatli merhametli, adaletli, faziletli, iffetli ve dürüst olmak,
- 6- Cömert, ikram ve kerem sahibi olmak,
- 7- Küçüklere sevgi, büyüklere karşı edepli ve saygılı olmak,
- 8- Alçakgönüllü olmak, büyüklük ve gururdan kaçınmak,
- 9- Ayıp ve kusurlarını örtmek, gizlemek ve affetmek,
- 10- Hataları yüze vurmamak,
- 11- Dost ve arkadaşlara tatlı sözlü, samimi, güler yüzlü, ve güvenilir olmak,
- 12- Gelmeyene gitmek, dost ve akrabayı ziyaret etmek,
- 13- Herkese iyilik yapmak, iyiliklerini istemek,
- 14- Yapılan iyilik ve yardımları başa kakmamak,
- 15- Yaradandan dolayı yaratılanı hoş görmek,
- 16- Hata ve kusurları daima kendi nefsinde aramak,
- 17- İyilerle dost olup, kötülerden uzak durmak,
- 18- Fakirlerle dostluktan, oturup kalkmaktan şeref duymak,
- 19- Zenginlere, zenginliğinden dolayı itibardan kaçınmak,
- 20- Allah için sevmek, Allah için nefret etmek,
- 21- Hak için hakkı söylemek ve hakkı söylemekten korkmamak,
- 22- Maiyetinde ve hizmetindekileri korumak ve gözetmek,
- 23- Açıkta ve gizlide Allah'ın emir ve yasaklarına uymak vb.

AHİLİK TEŞKİLATI

Ahiler, belki de dünyaya ilk defa kadınları teşkilatlandırarak (Bacıyan-ı Rûm), kimsesiz genç kızları himayelerine alarak onların barınma, eğitim ve evlenmelerine yardımcı olmuşlardır. Aynı şekilde yaşlı ve kimsesi olmayan insanların da bakımı ve huzuru için çalışmışlardır. Anadolu kadınları bu sosyal hizmetlerin dışında el sanatlarında da uzmanlaşmışlardır. Ahiliğin kadın kolu şu öğütte hareket etmiştir: "Aşına, eşine, işine sahip ol!" Yani işine sahip (bilgi ve becerikli) ol ki evinin düzeni sürsün. Aşına sahip (tutumlu) ol ki ocağın hep tütsün. Eşine sahip ol ki o hep evine bağlansın, yuvan dağılmasın. Ahiliğin temel aldığı sosyal barışın temelinde "adalet" vardır. Hak vardır, hukuk vardır.

KESOB
1955

MEVAF ve SANATKÂRLAR ODASI

AHİNİN İŞ VE MESLEK AHLÂKI ve İNANDIĞI DEĞERLER

“Ahinin emeğini değerlendirecek bir işi, özellikle bir sanatı olmalıdır.”

“Ahi bir kaç iş veya bir kaç sanatla değil, yeteneklerine en uygun olan tek bir iş veya tek bir sanatla uğraşmalıdır.”

“Her Ahi, belirli kalitede hammadde kullanacak, belirli üretim teknikleriyle çalışacak ve imal ettiği eşyayı belirli bir fiyata satacaktır.”

“Ahi doğru olmalı, emeğiyle hak ettiğiinden fazlasını kazanma yoluna gitmemelidir.”

“Ahi kişinin veya sanatının geleneksel pirlерinden kendi ustasına kadar büyüklere içten bağlanmalı, sanatında veya davranışlarında onları örnek almalı.”

“Ahi kazancının geçiminden arta kalanını tümüyle yoksullara ve işsizlere yardımda kullanmalıdır.”

“Ahinin bilgi sahibi olması, bilginleri sevmesi, beylerin, uluların kapısına gitmemesi, aksine padişahın bile onun ayağına gelmesi gerekir.”

“Fütüvvet, adeta bir ağaçtır; doğruluk yerinden biter, yaprakları edeptir, hayâdır, kökü Tanrı'yı tek bilmektir. Yemişi evliya sohbetidir, suyu rahmettir. Bu ağaç, yiğidin gönlünde biter, yaprakları yücedir.” (O. Tükdoğan, a.g.e. s. 591)

آتمکجی احمد زاده عبده

قرطاسیه، جام، عطاریه، خردوات اوزرینه ادخالات معامله سی یاپار.
قسطونیدن اخراج ایدیلن مواد اوزرینه سپارش قبول ایدهر.
قسطونیده : آتمکجی احمد زاده عبده

Ekmekci Ahmetzade Abdullah Kırtasiye Cam Attariye Hırdavat
Üzerine İthalat Muamelesi Yapar.

آتش آغا زاده محمد

کوسله وقوندوره لوازماتی تجاری
بالعموم یرلی و آوروپا کوسله لری وقوندوره لوازماتی اوزرینه معامله
تجاریه یاپار .
تلغراف آدره سی : قسطونیده آتش آغا زاده محمد

Ateş Ağazade Mehmet Kösele Kundura Levazımatı Tüccarı

حاجی حسین اوغلی بکر آغا

کوسله وقوندوره لوازماتی تجاری
آورپا و یرلی معمولاتی دری، کوسله وبالعموم قوندوره لوازماتی
اوزرینه طوپدن و پراکنده معامله تجاریه یاپار
قسطونیده اورغان خاننده - تلغراف آدره سی : قسطونیده بکر آغا

Hacı Hüseyin Oğlu Bekir Ağa Kösele ve Kundura Levazımatı Tüccarı

Ahilikte; Her Meslek Gurubu İçin, Kur'an-ı Kerim'de
Adı Geçen Peygamberlerden Her Biri Kendi İcra
Ettiği Zanaatın Pirî SayılmıŐtır.

- *Çiftçiler için Hz. Adem (a.s)
- *Terziler ve yazıcılar için Hz. İdris (a.s)
- *Marangozlar için Hz. Nuh (a.s)
- *Deveciler ve nakliyeciler için Hz. Salih (a.s.)
- *Mimarlar için Hz. İbrahim (a.s)
- *obanlar için Hz. İshak (a.s)
- *Saatiler için Hz. Yusuf ve Hz. Musa (a.s)
- *Ekmekiler için Hz. Zülkűf (a.s.)
- *Tarihçiler için Hz. Lut (a.s)
- *BaĐcılar için Hz. Uzeyir (a.s)
- *Zırhılar için Hz. Davut (a.s)
- *Hekimler için Hz. Lokman (a.s)
- *Balıkçılar için Hz. Yunus (a.s)
- *Gezginler için Hz. İsa (a.s)
- *Tűccarlar ve cihad kumandanları için Hz. Muhammed
(s.a.s.) birer pir addedilmiŐtir.

Ahilikte Hiç Bir Meslek Erbabı Başı Boş Bırakılmamış Mutlak Surette Konulan Ölçülere Uyulması İstenmiştir.

Ölçülere, kurallara uymayanlara da “ibret-i âlem” için ceza verilmiştir veya meslekten çıkarılmış, “pabucu dama atılmış”tır. Meselâ;

İstanbul’da bir esnafın kılıç kabzasını abonoz ağacına benzeterek boyadığı, böylece abonozdan yapılmış gibi gösterdiği için meslekten çıkarılıp yolsuz ilan edildiği; Sattığı süte su katan sütçünün kuyuya sarkıtıldığı; Bozuk kantar kullanan bir oduncunun altmış okkalık kantarının omuzuna vurularak çarşı pazar dolaştırıldığı; Ekşimiş pekmez satan pekmezcinin başına pekmez küpünün geçirildiği tarihi vesikalarda sabittir. (A. güzel, a.g.m.s. 522)

Bu tür cezalara çarptırılan kişi yolsuz ilan edilir. Yolsuz olan kişi, sanatı için gerekli olan hammaddeyi piyasadan alamaz, kimse ona mal satmaz, imal ettiği mamül (mesela kunduracı) piyasaya süremez. Kahvelerde kabul edilmez, toplantı yerlerine giremez. Kısacası herkes onunla irtibatı keser, kişi bir nevi sosyal tecrite tabi tutulur.

Belki de Anadolu’da ilk standardın oluşturulduğu yer Kastamonu’dur. Geymene divanı diye bilinen Yarışlar Köyü, Omcular Köyü, Orta Köy, Nalcıkuyucağı Köyü vb. nal ve mihna standart oluşturulmuştur. 1000 mık 2 okka öküz mıkı, 1000 mık 5 okka eşek mıkı, 1000 mık 6 okka at mıkı gibi.

Ahi Birlikleri Eğitim Faaliyetlerini İslam Dininin Esaslarına Göre Dzenlemiřlerdir.

İslam eğitimi ikili bir amaç gütmüş ve eğitimin başlıca hedefi olarak, ferde islam amacını öğretmek ve bu dünyada Allah'ın emir ve yasakların uygun hareket ederek ebedi hayat için hazırlamaya ve Allah'ın rızasını kazanmaya yönetmiştir. İslam dini de eğitim gaye itibari ile özeliklerini söyle sıralayabiliriz.

- Ferde kendini tanıma yolunu göstermek
- İnsanın fıtratını korumak
- İyi insan yetiřtirmek
- Ferddeki gizli kabiliyetleri ortaya çıkartmak ve bu kabiliyetlere yön vermek
- Allaha kul Peygambere mmet olmak ve buna göre yaşamak.

Ahilik; imanın ilimle yoğurulması, çalışma ile şekillenmesidir.

آنقره لی زاده حاجی احمد

مانیفاطوره تجاری

بالعموم یوکلکی ، ایپکلی ، پاموقلی مانیفاطوره امتعه سی اوزرینه
ادخالات و طویدن و پراکنده تجارت معامله سی یاپار .
قسطنونیده فرنشاہ جاده سنده
تلفراف آده سی : قسطنونیده آنقره لی زاده

Ankaralı Zade Hacı Ahmet Manifatura Tüccarı

آق طغانلی زاده

محمد فائق

تجار و قومیسونجی

بالعموم امتعه تجاریه اوزرینه قومیسون و مواد ابتدائیه دن آودریسی
تفتیک ، پیانچی ، کنڈیر ، یورطه ، قویون ، قوزی ، کچی دریلری
اوزرینه تجارت معامله سی یاپار .
هر طرفله طوغریدن طوغریه معامله ایفاسنه آماده در .
قسطنونیده اورغان خاننده - تلفراف آدره سی : قسطنونیده فائق

Akdoğanlızade Mehmet Faik Tüccar ve Komisyoncu

بویاجی زاده حافظ مصطفی

قنطاریه تجاری

ادخالاتی : بالعموم قنطاریه ، اوراق ، طیربان و ساثره
اخراجاتی : تفتیک ، یورطه اوزرینه معامله یاپار .
قسطنونیده تخمیس چارشینده ت. آ. قسطنونیده بویاجی زاده مصطفی

Boyacızade Hafız Mustafa Kantariye Tüccarı

زنجیرلی زاده صالح ومخدومی

شرف الدین

قنطاریه تجاری

بالعموم امتعه تجاریه اوزرینه معامله تجاریه یاپیلور . اخراجاتی :
قوروبامیه ، صارمساق ، یورطه ، یاصدیرمه چنی وسائر سپارشات
قبول و ایفا اولنور .
قسطنونیده نصره جوارنده . ت . آ . قسطنونیده زنجیرلی زاده صالح

Zincirlizade Salih Ve Mahdumu Şerafetin Kantariye Tüccarı

عکام زاده مصطفی

قنطاریه تجاری

بالعموم امتعه قنطاریه اوزرینه معامله تجاریه یاپیلور .
قسطنونیده : عکام زاده مصطفی - تلغراف عیناً

Akkemzade Mustafa Kantariye Tüccarı

نوح زاده مصطفی لطفی

قنطاریه تجاری

بالعموم قنطاریه امتعه سیله (آصه و ماصه) لوکس لامپه لری
اوزرینه معامله تجاریه یاپیلور . استاندرد اوئل غاز قومپانیاسنک
قسطنونی صائیش شعبه سی . بالعموم غراموفون ، ماکنه و پیلاقری
اوزرینه ده معامله یاپار . یورطه ، الما ، جویز اخراجاتی قومیسون
معامله سی یاپیلور . وسپارشات قبول اولنور . قسطنونیده ، اورغان خاننده
تلغراف آدره سی : قسطنونیده امنیت

Nuhzade Mustafa Lütfi Kantariye Tüccarı

Şeyh Şaban-ı Veli Türbesinde Mahfûz Silsilenâmede
Şa'ban Efendî'ye Kadar Ulaşan Halveti Silsilenâmesinde
Şu Kıymetli Zevatın İsmi Sıralanmıştır.

Bu Silsilede 20 Ve 22. Sırada ki Zatlar Ahi Olarak Zikredilmektedir.

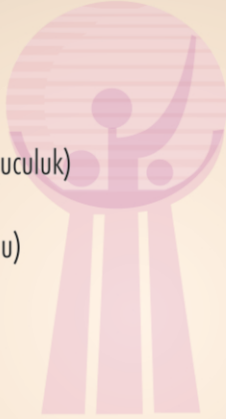
1. Hz. Muhammed (s.a.s)
2. Hz. Ali (k.v)
3. Hasan-ı Basrî (r.a)
4. Habib el- Acemî (r.a)
5. Dâvûd-u Tâî (r.a)
6. Mağruf-u Kerhî (r.a)
7. Seriyü's-Sekatî (r.a)
8. Cüneyd el-Bağdâdî (r.a)
9. Hâce Mimşâd Dîneverî (r.a)
10. Hâce Muhammed (r.a)
11. Muhammed el-Bekrî (r.a)
12. Kadı Vahyeddîn (r.a)
13. Ömer el-Bekrî (r.a)
14. Ebu'n-Necib es-Sühreverdi (r.a)
15. Kutbeddîn el-Ebherî (r.a)
16. Rükneddîn en-Necâşî (r.a)
17. Şehâbettîn et-Tebrîzî (r.a)
18. Cemâleddîn el-Ezherî (r.a)
19. İbrahim Zahid el-Geylânî (r.a)
- 20. Ahi Muhammed Hâlvetî (r.a)**
21. Pîr Ömer Hâlvetî (r.a)
- 22. Ahi Mîrim Hâlvetî (r.a)**
23. Hâce İzzeeddîn Hâlvetî (r.a)
24. Sadrettîn Hıyavî (r.a)
25. Yahyâ bin Bahaeddin eş-Şirvânî (r.a)
26. Pîr Muhammed Erzincânî (r.a)
27. Muhammed Cemalettîn Aksarayî (r.a)
28. Konrapalı Hayreddîn Tokâdî (r.a)
29. Pîr Şeyh Şa'bân-ı Velî Kastamonî (r.a)

Yiğidi Yiğitlikten, Ahiyi Ahilikten,
Şeyhi Şeyhlikten Çıkacağı
Hususlar Fütüvvetnâmelerde Şöyle Sıralanır:

- 1- Allah'ın birliğine ve eşsizliğine inanmayana,
- 2- Münafıka, iki yüzlüye,
- 3- Halkı yalana alıştırıran, yalan söyleyen müneccimlere, gaipten haber verenlere,
- 4- Şarap içine, sarhoşa,
- 5- Dellâk'a, yıkayıcılara,
- 6- Halkın zararına çalışan tellâla,
- 7- Sözüne yerine getirmeyene, vaadinde durmayana,
- 8- Kestiği hayvanları inciten kasaplara,
- 9- İnsanları gece-gündüz rahatsız eden cerraha,
- 10- Kötü töre koyana, kötü kanun yapana,
- 11- Tuzak kurup, hile ile kuşları tutan ve yavrularını anasız, babasız bırakan avcılara,
- 12- Herhangi bir ihtiyaç maddesini saklayıp kıtlık yaratan ve sonra pahalı satan muhtekire.

Ahi Teşkilatlarında Verilen Eğitim Sırasında Şu Kötü Davranışlar Engellenmeye Çalışılır, Helal Kazanma ve Helal Lokma Ahiliğin Temel İlkesiydi

- Söz tutmamak,
- Haset,
- Kin
- Büyüklenmek
- İki yüzlülük
- Gambazlık (Koğuculuk)
- Hırsızlık
- Gıybet (Dedikodu)
- Tükürmek
- Sümürmek
- İftira
- Cimrilik
- Ayıp ve kusur araştırmak
- Şehvetle bakmak
- Emanete hıyanet etmek
- Yalan söylemek
- Yavuz (Sert ve katı gönüllü olmak)
- Livata (Cinsi sapıklık)
- Zina
- Sarhoş edici içkiler içmek
- Haram yemek

TMMOB
1955

SANATKÂRLAR ODALARI BİRLİĞİ

مفتی زاده عبداۋه و تحسین

قنطاریه تجاری

بالعموم لوازم قنطاریه و بقالیه اوزرینه معامله تجاریه یاپیلور.
قسطمونیده سراجلر چارشیسنده - تلغراف عیناً

Müftüzade Abdullah Ve Tahsin Kantariye Tüccarı

قورد زاده توفیق

تحافیه ، زجاجیه ، دمیر خردوات و سائره
تجاری

بالعموم تحافیه ، زجاجیه ، دمیر خردوات لوازماتی اوزرینه
معامله تجاریه یاپیلور .
(طوپدن ویراکنده) قسطمونیده نصراه جامع شریفی جوارنده
تلغراف آدرهسی : قسطمونیده قورد زاده توفیق

Kurtzade Tefvik - Tuafiye Züccaciye Demir Hırdavat vs. Tüccarı

مؤسسری : نرح زاده نعمان ، اءكچی
زاده عبداۋه ، محرم قاضی اوغلی اسماعیل
علی چلی اوغلی جمال دانش ، یوسف

اوغلی محرم جلال . مدیری : یوسف اوغلی محرم جلال
مقصد تشکیل : دوقومه جیلگ ترق و تعالیسنه و مملکت داخلنده
صرفیاتنک تأمیننه چالشمق [شرکت ۱۳۴۰ سنهسی بروسه و اطنه
بین الملل زراعت سرکیارنده کوش مدالیه احراز ایتمدر] شرکتک
تحت اسرنده دائمی اولهرق ایکی یوز دستکاه ایشله مکده در . بو مقدار
قیشین ۷۰۰ الی ۱۰۰۰ تحالف ایدهر .

دوقومه لرك انواعی : آلاچه ، واتر ، قوشاق ، شان ، یشتمال ،
اوطله طاقاری ، قاریوله طاقاری و سپارش اوزرینه ایکیکی نسجیات ،
سرسریزه اوزرینه قاریولا و یتاق چارشافلری . بالعموم سپارشات قبول
و درحال ایفا اولنور .

تلغراف آدرهسی : قسطمونیده دوقومه شرکتی

Dokuma Şirketi Müesseseleri - Nuhzade Numan Ekmekcizade Abdullah
Muharrem Kadiođlu İsmail Ali Çelebiođlu Cemal Daniş Yusufođlu Muharrem
Celal Müdürü Yusufođlu Muharrem Celal

باللق زاده محسن

دوقومه تجاری

بالعموم برلی دوقومه اوزرینه معامله یاپار . ۹۰ الی ۱۰۰ دستکاه
چالشدیرمقدمه در غایت ظریف چارشاف ، آلاجه ، قوشاق ، یاتاق یوزی
سفره طاقلری ، اینجه و قالین کوملکک بزلر و سائره نسج ایدیلور .
سپارشات قبول و درحال ایفا اولنور .
قسطنونیده اپکجیار چارشیشنده ، تلغراف : قسطنونیده باللق زاده محسن

Ballıkzade Muhsin - Dokuma Tüccarı

بویاجی زاده محمد امین

دوقومه تجاری - قومیسون

ایپلک ، پاموق ، برلی دوقومه تجاری .
[آلاجه ، دوقورجون ، طوسیہ تقنیدی ایپلک
قوشاق ، قصطارلی کوملک ، یاتاق چارشتافی
وسائرہ نسج واعمال وطوپدن و پراکنده فروخت اولنور] آیریجه
اورغان ، تفتیک ، پرنج وسائرہ اوزرینه قومیسون معامله سی یاپار .
تلغراف آدره سی : قسطنونیده بویاجی زاده امین

Boyacızade Mehmet Emin

Dokuma Tüccarı Komisyon İplik Pamuk yerli Dokuma Tüccarı

قره حسین زاده حسین حسنی

دوقومه و ایپلک و سائرہ تجارتمانہ سی

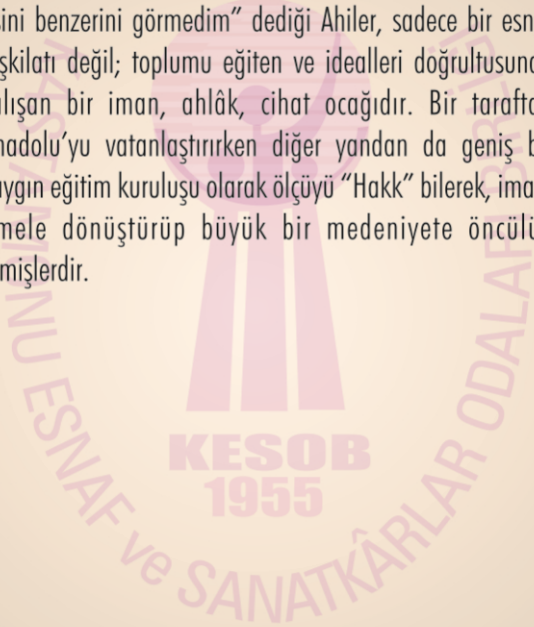
آرزو ایدیلن نمونه اوزرینه هر نوع دوقومه سپارشات قبول اولنور .
تلغراف آدره سی : قسطنونیده اپکجی حسنی

Karahüseynzade Kara Hüseyin Hüsnü

Dokuma ve İplik vs. Ticarethanesi

Ahiler Hakkında Oruç Bey Tarihinde Şunlar Yazılıdır:

“Haktan gelici, Hak’ka gidici dünya malına minnet etmeyici” diye nitelendirdiği; İbni Batuta’nın “Dünya’da eşini benzerini görmedim” dediği Ahiler, sadece bir esnaf teşkilatı değil; toplumu eğiten ve idealleri doğrultusunda çalışan bir iman, ahlâk, cihat ocağıdır. Bir taraftan Anadolu’yu vatanlaştırırken diğer yandan da geniş bir yaygın eğitim kuruluşu olarak ölçüyü “Hakk” bilerek, imanı amele dönüştürüp büyük bir medeniyete öncülük etmişlerdir.

Eskiden Ahilerin Güçlü Olduğu Dönemlerde Dükkanların Üzerine Ayet, Hadis veya Veciz Sözler Asılırdı ve Şöyle Denilirdi

“Her sabah besmele ile açılır dükkânımız,
Hakk’a iman ederiz, Müslüman’dır şânımız.
Eğrisi varsa bizden, doğrusu elbet sizin
Hilesi hurdası yok, helâlinden malımız.
Müşterimiz varsa velinimet, yârânımız, yarımız.
Ziyadesi zarar verir, kanaâttir kârımız.”

Şimdi ise;

“Zengini fakir eden hayırsız evlâttır
Memur ve tüccarı fakir eden süslü avrattır
Fakiri fakir bırakan, kuru inattır
veya;

“Tarlada ekinim var deme, ambara girmeyince
Hayırlı evlâdım var deme, el koynuna girmeyince
Sadık dostum var deme, başına bir hâl gelmeyince
Vefâkar karım var deme, yok gününü görmeyince.”

Bu satırlar, yaşadığımız dönemin bir gerçeği olsa gerek.

قریملی حاجی زاده

حسن تحسین

دوقومه تجاری

یرلی معاملاتدن الاجه، مندیل، چارشاف،
بهز، پشکیر، پردهک، دوشه‌مه‌ک، یلکن

بزی و سائره اعمال و نمونه اوزرینه هر نوع سپارشات قبول ایدر.
قسطمونیده بالفپانی جاده‌سی - تلغراف آدره‌سی: قسطمونیده قریملی تحسین

Kırımlı Hacızade Hüsnü Tahsin - Dokuma Tüccarı

قوج زاده طاهر اف و محمد و ملری

اون فابریقه‌توری و ذخیره تجاری

یتمش بارکیر قوتنده، صو ایله متجرک، صوک سیستم فابریقه‌سندده
یومی یوز-الی-یوز الی چوال برنجی، ایکنجی، اوچنجی نوع اون
استحصال ایدر.

و هر نوع ذخیره اوزرینه واسع مقیاسده معامله تجاریه یاپار.
مرکزی: قسطمونیده بانقه‌لر صیره‌سندده - فابریقه‌سی

Koçzade Tahir Efendi ve Mahdumları - Un Fabrikatörü ve Zahire Tüccarı

امام و کیلی زاده حسین حسینی

اورغان و کندیر تجاری

استانبول، بورسه، طربزون، کیره‌سون، طرسوس، مرسین
ایله اورغان اوزرینه و طربزون، کیره‌سون ایله طوپدن پرچ
اوزرینه معامله تجاریه یاپار.

هر طرفدن سپارش قبول و درحال ایفا اولنور. قسطمونیده
موطافلر چارشیدسندده تلغراف آدره‌سی: قسطمونیده امام و کیلی

İmamvekilizade Hüseyin Hüsnü - Urgan Ve Kendir Tüccarı

Ahilik hakkında sonuç olarak denilebilir ki:

- İslam inancı ve Türk kültürünün Anadolu'da birleşmesinden doğan ahilik, kardeşlik, cömertlik, yiğitlik demek,
- Ahilik, fütüvvet esaslarını yani peygamber sünnetini esas alarak ebediliğe kanat açmak demek,
- Ahilik, dürüstçe üretmek, kerdeşçe paylaşmak, insanca ve İslâmca yaşamak demek,
- Ahilik, kalite, emeğe saygı, helâl lokma, güvenilir esnaf olma ve elinden, dilinden, belinden herkesin emin olduğu insan demek,
- Ahilik veren elin alan elden üstün olduğunu anlamak; hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünya için yarın ölecekmiş gibi ahiret için çalışmak demektir.
- Ahilik, kardeşini nefesine tercih etmektir,
- Ahilik vatan, millet ve din sevgisinin harmanlaşması, gerektiğinde bu idealler için büyük bir dâva şuuruyla mücadele demektir, cihad demektir.
- Ahilik, gerektiğinde Nizâm-ı âlem için, Hak için, adalet için Ahi Evran, Şeyh Edebalı olmak demektir.

هت زاده محمد احسان

ایپک تجاری — بالعموم ایپک اوزرینه معامله تجاریه یاپیلور .
قسطنونیده ایپکجیلر چارشیسنده
تلغراف آدرهسی : قسطنونیده هت زاده احسان

Himmetzade Mehmet İhsan - İplik Tüccarı

علی چاوش زاده کوکمن

اورغان و کندیر تجاری
بالعموم اورغان و کندیر اوزرینه اخراجات معاملهسی یاپار . استانبول ،
انقره ، آفیون قره حصاری ، اسکیشهر ، قونیه و سائر محالیرله
معامله تجاریهده بولنور . .
قسطنونیده اورغان خان - تلغراف آدرهسی : قسطنونیده کوکمن نوری

Ali Çavuşzade Gökmen - Urgan ve Kendir Tüccarı

طورشوجی زاده دامادی توفیق

تجار و قومیسونجی
اورغان ، کندیر اوزرینه زغفرانبولی ، کرهده ، اطنه ایله معامله
تجاریهده بولنور . آدرهس : قسطنونیده اون قیانی جوارنده
تلغراف آدرهسی : قسطنونیده طورشوجی توفیق

Turşucuzade İmadi Tefik - Tüccar ve Komisyoncu

محضر زاده ماهر

ایپک و قنطاریه تجاری
بالعموم ایپک و قنطاریه اوزرینه معامله تجاریه یاپار .
قسطمونیده قویومجیلر باشنده . تلغراف آدرهسی : عیناً

Muhsirzade Mahir - İplik ve Kantariye Tüccarı

چرکس زاده اغا حسین

دمیر و نعلبور تجاری
ادخالاتی : بالعموم دمیر ادواتی ، نعلبوریه
اخراجاتی : تفتیک کندیر ، اورغان اوزرینه اخراجات معاملهسی یاپار .
قسطمونیده اووالی بازارندهت : آدرهسی : قسطمونیده چرکس زاده حسین

Çerkezade Ağa Hüseyin - Demir ve Nalbur Tüccarı

قسطموننی ملی تجارت

آنونیم شرکتی
سرمایهسی : ۳۰.۰۰۰ لیرا
مدیر عمومبسی : کنج علی زاده حمدی بك مدیری : طورپ زاده
ابراهیم بك مجلس اداره رئیس : رشید بك . اعضالر : حمدی بك ،
کنج علی زاده حمدی بك ، برهان بك ، عمادالدین بك ، حافظ حسین
افندی . محاسب مسئول : مولود افندی
مقصد تشکل : هر نوع مانیفاطوره ، اورغان وسائره ارزرینه
ادخالات و اخراجات معاملهسی یاپار .
مرکزی : قسطمونیده زراعت بانکهسی قارشینده
استانبول وکیلی سلطان حمام ۵۲ کنج علی زاده حمدی

Kastamonu Milli Ticaret Anonim Şirketi Sermayesi 30.000 Lira, Müdürü Umumiyesi Genç Alizade Hamdi Bey Müdürü Turpzade İbrahim Bey Meclis İdaresi Reisi Rüştü Bey, Azaları Hamdi Bey Genç Alizade Hamdi Bey Burhan Bey İmamdidtin Bey Hafız Hüseyin Efendi Muasip Mesul Mevlüd Efendi

اسماعیل نائلی

اجزاخانہ سی

مدیری : اسماعیل نائلی

مداوم اطبا :

- محمد سعید بك کوز و امراض داخلہ متحصصی
خستہ خانہ سر طیبی فرید بك امراض جلدیہ و افرنجیہ
» باقتیریولوج حسام الدین بك امراض داخلہ
» کمال بك »
» توفیق ارسلان بك چوچق خستہ لغاری
» ہیجہ جمال خانم بلدی قابلہ سی

رچتہ لر کمال دقتلہ احضار اولنور

قسطنطنیہ اسماعیل نائلی اجزاخانہ سی - تالقراق : قسطنطنیہ اسماعیل نائلی

Ismail Nail Eczahanesi Müdür İsmail Nail

استقامت اجزاخانہ سی

مدیری : اجزاجی ، کیمیا کر محمد باہر

قسطنطنیہ ، تکه آلتی میدانہ

مداوم اطبا : بکر صدق بك (امراض داخلہ

و جلدیہ متحصصی) عنداللزوم متخصص

قابلہ ہیجہ جمال خانم

دوقتورلر توصیہ اولنور .

استقلال باہر قوت شروی سقاریا باہر قوت

شروی چلیکلی باہر قوت شروی ، نورلین باہر

باہر آتی صاچ بویاسی ، باہر سودلی چوچق

مستحضراتی :

طعامی ، باہر قاقاؤلی چوچق طعامی باہر طہارت پودرہ سی

[مستحضرات مذکورہ دن سقاریا ، استقلال ونہورولین مستحضراتی

صیہ وکالتنجه بالخاصہ مظهر تقدیر اولمشدر .]

صحیہ و معاونت اجتماعیہ وکالتنک رخصت رسمیہ سنی حائز اولان

مستحضرات مذکورہ تک تورکیہ تک ہر طرفندہ تعینی تسہیل ایتک

اوزرہ بر سرمایہ دارلہ تشریک مساعی بہ و تورکیہ تک ہر ہانکی مرکزینہ

مؤسسہ سنی نقلہ و یاخود شعبہ لکشاہینہ آمادہ در .

İstikamet Eczanesi Müdür Eczacı Kimyager Mehmet Bahir

KASTAMONU' DA AHI TEKKE, TÜRBE, ZAVİYELERİ

Ahi Ali Tekkesi, Kastamonu ili merkezinde XIV. yy kurulmuş bir ahi zaviyesi. Cebrail mahallesinin sığır pazarı mevkiinde günümüzde Halk Eğitim Merkezinin yerinde bulunuyordu. Vakıf kayıtlarında Ahi Ali Baba, Ahli Çelebi, Seherzâde Sığır Pazarı Dergâhı ve Tüysüz Baba gibi isimlerle adı geçmektedir.

Tekke ve Zaviyelerin kapanmasından sonra harabe olan binalar istimlak edilmiş en son ayakta kalan camii de 1937 yılında 100 Lira bedelle satılmış ve yıkılmıştır. Türbe ve camii haziresinde bulunan mezarlar başka yerlere nakledilmiştir, yerine Halk Eğitim Merkezi yapılmıştır.

Ahi Çelebi Zaviyesi, Kastamonu ili Devrakini ilçe merkezinde XIV. yy kurulmuş bir ahi zaviyesidir. İlçenin 3 mahallesinden biri olan Ahi Çelebi muhtemelen Candaroğulları Beyliğinin ilk yıllarında tesis edilmiştir. Bugün Devrakani' de ticaret geliştii ise Ahi Çelebi'nin katkısı bir nebze olsun vardır.

Ahi Baba Zaviyesi, Kastamonu ili Araç İlçesinin Olucak köyünde XIV. yy kurulmuş bir ahi zaviyesidir. Araç ilçe merkezine 13. km. uzaklıkta bulunan Olucak köyündedir. Tekke ve Zaviyelerin kaopatılmasına kadar zaviyenin açık ve mahmur olduğu ve misafirlerin burada ağırlandığı yöre halkı tarafından ifade edilmektedir.

Yiğitbaşı Türbesi ve Mescidi, Kastamonu ili merkezinde Mahkemealtı semti Ovalı pazarı sokağında ve Cem Sultan Bedesteninin kuzeybatı bitişinde bulunan mescidin, şekli ne zaman yapıldığı ve nasıl yıkıldığı belli değildir.

Ahi Şorve Türbesi, Türbe Beyçelebi Mh. Hacıdede sokağındadır. Takriben 20 m² civarında basit beton bir binadan ibarettir. sandukalardan birisinin zaviyenin kurucusu olan Ahi Şorve namında ki şeyhe ait olduğu kesindir.

Zaviyeye ait oda ve bahçe 5 Ağustos 1926 tarihinde yapılan müzayede sonucunda Kuzyaka Saraycık Köyünden Uzunmustafaoğlu Hafız Ömer Efendiye 500 Liraya satılmıştır.

F. ÇİFTÇİ
Yayınlanmamış Makalesi

AHİLİK YEMİNİ

Bismillahirrahmanirrahim;

Hız. Pîr Şeyh Şa'ban-ı Velî yurdunda mesleğini icra eden bir zanaatkâr ve ticaret erbabı olarak,

Çalışmayı ibadet sayan bir anlayışla,

- Hakk'ın rızasını gözeterek, halka hizmet edeceğime,
- Ahiliğin temel değerleri olan cömertlik, doğruluk, dürüstlük, hoşgörü, güven, sevgi, sabır, dostluk, fedakârlık, adalet, kanaatkârlık ilkelerine ve komşuluk hukukuna uyacağıma,

- Elime, belime, dilime, gözüme sahip çıkıp, günahlardan sakınacağıma,

- Ölçü ve tartıda doğruluktan sapmayacağıma,

- "Müşteri velinimetimdir." düşüncesiyle onlara güler yüzlü davranacağıma,

- Kaliteli mal üretip, hileli ve çürük mal satmayacağıma, yalan söylemeyeceğime, insanları kandırmayacağıma,

- Hayatımın her döneminde kul hakkını gözetip, kimseye haksızlık yapmayacağıma,

- Meslek eğitimi ve kurallara bağlı kalacağıma,

- Helâlinden kazanıp, haram lokma yemeyeceğime ve Ahi esnafında olması gerekli ahlâkî değerlere bağlı kalacağıma,

Namusum, şerefim ve bütün mukaddesatım üzerine and içerim.

K. CEYLAN

Ahilik s. 84